

TURNUL MEU CU CEAS. FIGURINA MEA – PROGRAM DE EDUCAȚIE MUZEALĂ –

Florina Ștefan

ARGUMENT

Muzeul, o importantă instituție de cultură în societatea modernă, își asumă din ce în ce mai serios și își exercită cu din ce în ce mai mult succes una dintre funcțiile sale, și anume: *"punerea în valoare a patrimoniului muzeal în scopul cunoașterii, educării și recreării"* (Legea muzeelor și a colecțiilor publice 311/2003).

Programele de educație muzeală sunt procese complexe, ample, care, pentru a-și atinge obiectivele trebuie să fie derulate cu mult profesionalism. Specialiștii care se ocupă de aceste programe trebuie să fie pregătiți în domeniul științelor sociale, comunicare socială, psihosociologie, succesul lor fiind asigurat de abordarea temelor sub aspect *interdisciplinar*.

Acest termen reprezintă o modalitate de organizare a conținuturilor învățării, care oferă o imagine unitară asupra fenomenelor și proceselor studiate în cadrul diferitelor teme abordate și care permite contextualizarea și aplicarea cunoștințelor dobândite. Este o componentă a procesului de instruire prin care se asigură aspectul activ și formativ de dirijare efectivă a învățării, de stimulare a creativității. Un alt criteriu de care trebuie să se țină seama când se organizează un astfel de program educațional este *divertismentul*, care are un important rol în recreere, fiind una dintre funcțiile *timpului liber*.

Actul de cultură pe care îl realizăm în cadrul muzeului prin programele de educație muzeală se află și el într-un context al schimbărilor radicale apărute în secolul XXI, iar o succintă analiză a acestor schimbări credem ca se impune în rândurile de mai jos. De unde venim și încotro ne îndreptăm ?

Pentru prima oară în decursul istoriei omul se raportează numai la sine pe acest Pământ.... Astăzi trăim într-o lume atât de complet transformată de om încât peste tot întâlnim structuri create de om, ne

întâlnim, într-o măsură anumită, mereu cu noi înșine.”

Werner Heisenberg

Relevanța culturii pentru existența umană specifică este deosebit de importantă. Cultura, element specific uman, nu există decât ca multiplu, după cum umanitatea nu există decât ca o multitudine concretă de unități etnice și sociale determinate. Cultura este rezultatul creației umane, deci, e domeniul existenței diversității structurilor umane unitare și poate fi regăsită în exercițiul spiritual și practic al tuturor comunicațiilor umane. Omul a devenit în timp o ființă deschisă, istorică, capabilă să se adapteze la medii diferite, să-și creeze medii specifice de existență, să-și „dezmărginească” orizontul de existență, cum spune Blaga. Existența umană implică o structură culturală complexă care intervine în viața societății și își pune amprenta asupra tuturor domeniilor și formelor vieții umane. În acest context și pe acest nivel viața umană se diversifică nu în specii biologice, ci în culturi specifice, manifestări ale aceluiasi mod de existență. Datorită faptului că omul a evoluat mereu într-o ambianță dezmărginită, el și-a desfășurat productivitatea în forme diversificate în spațiu și timp, întrucât, spune Blaga :*”Omul singur a devenit ființă istorică, ceea ce înseamnă permanent istorică, adică o ființă care veșnic își depășește creația, dar care niciodată nu-și depășește condiția de creator”*¹. Condiția de creator este corelată ontologic cu existența unor variate “câmpuri stilistice”, determinate etnic, istoric, social și spiritual, câmpuri ce comunică unele cu altele, se influențează reciproc, dar își păstrează sigiliul inconfundabil. Câmpurile stilistice definesc cercul de viață al unor comunități etnice în individualitatea și interacțiunea lor multiplă cu alte comunități învecinate sau mai îndepărtate. În câmpul existenței sale culturale, omul resimte o tensiune structurală: tensiunea dintre **unitate și diversitate**, dintre **universal și specific**.

Secolul XX a determinat mutații radicale în câmpul culturii și a pregătit omenirea, prin crearea unor medii și condiții favorabile apariției noilor paradigme, pentru trecerea spre societatea postmodernă a secolului XXI.

Secolul XX a creat efectiv o altă realitate culturală, noi sisteme de gândire, noi forme de exprimare artistică, noi moduri de raportare la lume, o nouă conștiință de sine a omului. Schimbările cele mai relevante s-au produs în știință și în spațiul

1 Lucian Blaga, *Aspecte antropologice*, în *Trilogia cosmologică*, în *Opere*, vol.11, București, Editura Minerva, 1988, p.307

creației estetice, de unde au iradiat în planul tehnic și economic al civilizației, determinând și apariția noilor mijloace de comunicare, fără de care nu mai putem înțelege tabloul și caracteristicile lumii contemporane. De asemenea secolul XX a determinat mutații radicale în câmpul culturii : accelerarea schimbărilor culturale și criza valorilor tradiționale, integrarea rapidă a valorilor culturii în sistemul activităților sociale prin mass-media, democratizarea accesului la cultură, extinderea culturii de masă, apariția unor fenomene de pseudocultură, etc. Toate aceste lucruri au dus la apariția mai multor tensiuni structurale în cadrul lumii contemporane: tensiunea între **tradiții și modernizare**, apoi, odată cu revoluția produsă de tehnologia informației și cu intensificarea procesului de globalizare, moment în care societățile dezvoltate trec de la civilizația industrială la cea postindustrială, tensiunea caracteristică în plan cultural devine cea dintre **identitate și integrare**. Lumea contemporană caută o formulă de împăcare a celor două tendințe contradictorii (globalizare și identitate). Interdependențele crescând nu anulează identitățile culturale, dar le obligă să se redefinească într-o lume ce a devenit globală și policentrică, o lume în care *identitatea culturilor* – cum spunea antropologul Claude Levi-Strauss – *este o funcție a relațiilor dintre ele, nu o consecință a izolării lor*. Identitățile nu se consolidează prin izolare și autarhie, ci prin creație performantă și participare competitivă, prin afirmarea lor în spațiul universalității. Referindu-ne la cealaltă tensiune structurală majoră (tradiție și inovație) putem afirma că secolul XX poate fi considerat un secol al “rupturilor” față de trecut, un secol ce a dezintegrat “vechile modele ale relațiilor sociale”, în care *”valorile unui individualism asocial absolut au fost dominante, atât în ideologia oficială, cât și în cea neoficială, deși cei care le-au promovat deplâng adesea consecințele lor”*. Sub fascinația “noutății”, secolul XX se caracterizează printr-o violentă contestare sau “uitare” a tradițiilor, prin *”ruperea legăturilor dintre generații, cu alte cuvinte între trecut și prezent”*, astfel că la sfârșitul acestui secol putem vedea *”pentru prima oară cum arată o lume în care trecutul, inclusiv trecutul din prezent, și-a pierdut rolul”*².

O caracteristică a secolului XX o reprezintă accelerarea schimbărilor, ritmul lor precipitat, de unde decurg radicalismul cu care erau contestate formele tradiționale de cultură, virulența mișcărilor avangardiste. Din a doua jumătate a secolului XX teoreticienii vorbesc despre apariția unui nou tip de civilizație, numită postindustrială

2 Eric Hobsbawm, *Secolul extremelor*, București, Editura Lider, 1999, p.30-31

sau informațională. Aceste schimbări, dincolo de sentimentul de încredere în forța nelimitată a tehnologiei de a stăpâni natura, a creat un puternic sentiment de incertitudine și derută, de "complexitate înabușitoare" în fața consecințelor acestor schimbări : stressul, forțarea capacităților biopsihice ale omului de a se adapta acestor schimbări... "Șocul viitorului" spunea Toffler, este maladia pe care o generează invazia intempestivă a viitorului în viața oamenilor, care trebuie să se adapteze la schimbări foarte mari într-un timp foarte scurt. Este reacția psihologică a oamenilor la "curentul năvalnic al schimbării, care a devenit atât de puternic încât răstoarnă instituțiile, modifică valorile și ne usucă rădăcinile".³

Accelerarea tuturor proceselor din viața umană – cele fizice, de producție și consum, de transport, comunicare și informație, a evenimentelor și a faptelor de cultură – îl plasează pe om într-o stare de provizorat, de instantaneitate a informației și a noutăților, fără durată. O societate care exhibă totul, care trăiește prin mesaje și informații ce copleșesc și amețesc percepția umană, care transformă consumul, politica, ideile, cultura, sportul, biografiile individuale și timpul liber în spectacol cotidian, pierde simțul istoriei. "De fapt, nimic nu are loc în timp real. Nici măcar istoria. Istoria în timp real e rețeaua de televiziune CNN și informația instantanee, care e tocmai contrariul istoriei."⁴

Revoluția științifică, tehnologică și informațională actuală, prin implicațiile ei, multiplicată în cascadă, a schimbat atât de profund modul de viață, relațiile dintre oameni și societăți, dintre om și mediu, a lărgit indefinit frontierele cunoașterii încât viitorul nu mai poate fi o continuare a trecutului, iar omenirea a ajuns în "momentul unei crize istorice", când "nu știm unde ne va duce călătoria noastră, nici măcar unde ar trebui să ne ducă".⁵ Este criza de ideal, criza de sens și direcție, în momentul în care dispunem de mijloace tehnice pe care omenirea nu le-a avut niciodată înainte, dar nu mai știm încotro ne îndreptăm.

Acest sentiment de incertitudine e prezent peste tot în societate, dar este cu atât mai puternic resimțit de copii și adolescenți. Pentru ei încercăm să facem ceva, pentru ei demersul nostru de a-i aduce în muzeu și a-i face să se simtă aici "acasa".

3 Alvin Toffler, *Șocul viitorului*, București, Editura Politică, 1973, Ibidem, p.13

4 Jean Baudrillard, *Sistemul obiectelor*, Cluj-Napoca, Editura Echinox, 1996, p.105

5 Eric Hobsbawm, *Secolul extremelor*, București, Editura Lider, 1999, p. 15-32

TURNUL MEU CU CEAS. FIGURINA MEA

Muzeul de Istorie Sighișoara reprezentat de d-na Florina Hent, bibliograf-comunicare și relații publice, a desfășurat programul educațional "Turnul meu cu Ceas. Figurina mea" în parteneriat cu Gimnaziul de Stat Aurel Mosora" din Sighișoara, respectiv cu 14 elevi din clasele a VII-a ale acestui gimnaziu . Perioada desfășurării acestui program a fost de 30 de zile, împărțite în mai multe etape. În demersul nostru am identificat trei priorități care ne-au ajutat și ne-au ghidat în munca noastră: *nevoile copiilor, interesele lor și abilitățile acestora.*

Obiective

- dezvoltarea capacității de abstractizare în scopul stimulării unei gândiri prin concepte, factor de progres uman
- stimularea creativității copiilor prin reprezentarea conținutului semnificativ al unor noțiuni în imagini, cuvinte , obiecte, în funcție de imaginația și talentul fiecăruia
- dezvoltarea abilităților de comunicare a elevilor
- cunoașterea prin învățare a obiectului de muzeu (în acest caz figurinele reprezentând zilele săptămânii din Turnul cu Ceas). Învățând despre obiectul de muzeu, învățăm despre o întreagă lume.

Publicul țintă

- elevii claselor a VII-a de la Gimnaziul de Stat "Octavian Goga" din Sighișoara
- profesorii acestui gimnaziu
- mass media locale și județene
- autoritățile locale

Avantajele muzeului în privința tematicii abordate

- aducerea elevilor spre muzeu oferindu-le o alternativă de petrecere a timpului liber, și pentru că elevii vin la muzeu din propria lor dorință și nu obligați, fidelizarea lor ca public al muzeului

- prin cunoașterea obiectului de muzeu și a întregii povești din jurul acestuia, elevii devin un important *factor de diseminare a informațiilor* dobândite la muzeu în mediile din care provin: școală, familie, comunitate
- îndeplinirea funcției de *”punerea în valoare a patrimoniului muzeal în scopul cunoașterii, educării și recreării”*, funcție de bază a muzeului ca instituție de cultură.

Tehnicile folosite în cadrul acestui program educațional

- **jocul** este învățare dar este de asemenea un efort esențial făcut cu ușurință. Jocurile imaginative stimulează creativitatea, gândirea flexibilă și dorința de a interacționa din punct de vedere social în moduri pozitive, este deci un *mod informal de învățare*, având un tot mai mare succes
- **comunicare informală** stabilită între educatorul de muzeu și copii. S-a comunicat în plan orizontal, stabilindu-se o relație de ”egalitate” între parteneri -educatorul de muzeu și elevii participanți în program- Educatorul s-a comportat și a fost perceput de către copii ca un adult care încă își amintește cum să se joace-cu idei, concepte, forme și procese. Automat el a fost perceput ”grozav” pentru că nu a urmat regulile și direcțiile altora în ceea ce privește implicarea mentală, sufletească și fizică în tema abordată în acest program.
- **”transferul de responsabilități”** de la educator la copiii participanți : ”voi faceți totul, responsabilitățile vă aparțin, eu sunt aici, ne jucăm, ne consultăm, vă stau la dispoziție și vă ajut să vă puneți ideile în practică ori de câte ori aveți nevoie de mine”. Acest lucru a dus la creșterea încrederii pe care copiii au avut-o în ei, s-au simțit responsabili și și-au depășit barierele de comunicare. A dezvoltat foarte mult *spiritul competitiv* al copiilor, după cum se va vedea mai jos în descrierea efectivă a programului.
- **folosirea canalelor de comunicare familiare copiilor** : instant messenger, e-mail, telefon mobil, mesaje telefonice, pe tot parcursul celor 30 de zile cât a durat programul. Aceste canale au fost folosite de către copii pentru a lua legătura cu educatorul de muzeu ori de câte ori și oricând simțeau nevoia de a comunica cu acesta, el stându-le mereu la dispoziție. Utilizarea internetului pentru obținerea de date și clarificări asupra oricăror probleme.

Locația

- **mediul informal** – programul s-a desfășurat în incinta Muzeului de Istorie Sighișoara din Turnul cu Ceas , acesta fiind perceput de copii ca un mediu informal de învățare, ca un mediu nou, incitant, enigmatic, în care mereu descoperi ceva nou. Acest factor, mediul informal, a fost locul în care s-au simțit în largul lor, în comparație cu mediul formal al școlii.

Promovarea programului

- **prin comunicare directă** a reprezentatului muzeului, d-na Florina Ștefan, cu profesorii școlilor sighișorene, conducerea acestora, cu elevii claselor a VII-a în vârstă de 13-14 ani (categorie aleasă de către specialistul muzeului pentru a fi implicată în acest program), cu părinții elevilor. Comunicarea directă a fost folosită și în relația cu autoritățile locale, aici un sprijin deosebit responsabilul acestui program l-a avut din partea directorului instituției muzeale, dl. Nicolae Teșculă. S-a explicat tuturor acestor parteneri ideea programului, avantajele lui pentru ambele părți, modul de desfășurare. După promovarea programului în mediile școlare, copiii care și-au dorit au venit spre muzeu. Deosebit de importantă este aceasta *dorință* a copiilor de a participa, liber exprimată, fără influențe sau obligativitate.
- **prin comunicare indirectă** prin intermediul mass media locale și județene, prin materiale de prezentare a programului distribuite în școli, în Clubul Copiilor, în familii, etc. Promovarea în mass media s-a realizat atât prin comunicate de presă cât și prin interviuri acordate televiziunilor de către specialistul în comunicare și de către directorul muzeului.

DESCRIEREA PROGRAMULUI EDUCAȚIONAL ”TURNUL MEU CU CEAS. FIGURINA MEA”

Echipa formată din 14 elevi care și-au exprimat dorința de a participa la acest program educațional a fost preluată de către educatorul de muzeu din incinta

Gimnaziului de Stat "Octavian Goga" și au plecat împreună într-o plimbare spre Cetatea Sighișoarei, având ca destinație Muzeul de Istorie din Turnul cu Ceas. Acesta a fost momentul când educatorul de muzeu a început să-i cunoască pe copii, să le rețină prenumele și să li se adreseze direct, încurajându-i ca și ei la rândul lor să-l apeleze pe numele mic. S-a stabilit astfel, de la început, o comunicare informală între parteneri, acest lucru fiind considerat foarte important în depășirea oricăror bariere de comunicare, cât și ca factor determinant în stimularea comunicării și menținerea unei atmosfere degajate, libere, fără de care copiii nu și-ar fi exprimat dezinvolt ideile și nu ar fi fost stimulată creativitatea lor atât de firesc. De altfel, acest tip de comunicare și această atmosferă a fost păstrată pe tot parcursul derulării programului.

Ajunși la muzeu, după o vizită în expoziția de bază, grupul s-a oprit la etajul V al Turnului cu Ceas, unde este expus mecanismul ceasului din turn și figurinele. Educatorul de muzeu a prezentat, folosind mult tehnica "întrebare-răspuns", figurinele care reprezintă zilele săptămânii, ele constituind și tema acestui program de educație muzeală. În cadrul acestui "dialog" copiilor le-au fost descrise figurinele atât *din punct de vedere fizic* (dimensiuni, materialul din care sunt făcute, tehnica de execuție, reprezentarea lor- aceea a zeilor din Pantheonul grec și roman-, meșterul artist care le-a executat, perioada istorică când au fost executate) cât mai ales s-a insitat asupra *mesajului simbolic* al acestor figurine.

Figurinele ceasului sunt realizate în secolul al XVII-lea de către meșterul artist J. Kirschel venit la Sighișoara din Königsberg. Având înălțimea de 0,80 m, fiind realizate din lemn de tei prin cioplire, ele sunt pictate într-un stil simplu, "baroc țărănesc" și impresionează prin soliditatea execuției.

Pentru o completă înțelegere a demersului nostru le vom prezenta mai jos pe fiecare în parte:

Luni: are în mâini arcul și săgeata iar pe cap semiluna, simbolul argintului. Protectoare sau stăpână a nopții, Luna este identificată cu Artemis la greci sau Diana la romani, zeițe ale vânătorii dar și protectoare a naturii feminine, mereu schimbătoare. În plan semnificativ, conotativ, vorbim aici despre *fertilitate, rodnicie*.

Marți: poartă pe cap un coif cu pană peste care se află fixat simbolul alchimic al fierului. Este zeul Ares sau Marte având în mâini o sulită. Semnifică *războiul*,

conflictul.

Miercuri: are atributele zeului Hermes de la greci sau Mercur de la romani. Are câte două aripioare la coif și la cizme, arătând prin aceasta că este "mesagerul zeilor" care se deplasează rapid, prin levitație. Pe cap poartă simbolul mercurului sau "argintului viu", metal prin care se pot stăpâni celelalte elemente. Despre Hermes se crede că a fost zeul comerțului și al hoților, în realitate el a fost un mesager al misterelelor și al cunoașterii ezoterice, un mediator între lumea vizibilă și cea invizibilă. Mesajul simbolic pe care-l transmite este acela de *schimb, tranzit, comerț*.

Joi: este reprezentat de Jupiter sau Zeus. Își ține piciorul pe globul pământesc și în mâini fulgerul și tunetul. Pe cap poartă simbolul alchimic al staniului sau cositorului, metal protector, anticorosiv și creator de aliaje noi. În plan semnificativ vorbim despre *puterea universală, dominație*.

Vineri: personaj feminin, zeița Venus sau Afrodita, îmbrăcată într-o fustă verde căptușită cu roșu, purtând pe cap simbolul cuprului, metalul roșu este asociat întotdeauna verdului. Simbolizează *dragostea, pasiunea, frumusețea (chiar și a pământului)*

Sâmbătă: este o figurină care îl reprezintă pe Saturn, părintele zeilor vechi, cel mai bătrân dintre zei, tatăl lui Zeus. Deasupra capului are simbolul plumbului, simbolizând *stagnarea, oprirea mișcării, încheierea unui ciclu*.

Duminică: poartă pe cap un cerc de raze, Soarele, semnul aurului. Zeitatea este Sol sau Helios. Duminică este ziua *odihnei, luminării spiritului, relaxării*.⁶

Toate aceste informații copiii le-au dobândit pe parcursul a 6 întâlniri în decurs de 2 săptămâni, cu educatorul de muzeu, toată echipa participând activ la descoperirea și clarificarea detaliilor despre figurine, simbolurile lor, despre zei, mitologia greacă și romană, semnificații.

Întâlnirile au avut loc în incinta muzeului și ca o completare a acestora, comunicarea a fost permanentă, pe messenger, telefonic, etc. Educatorul de muzeu a ilustrat informațiile despre mitologie prin diferite imagini, legende. Chiar copiii au venit fiecare cu informații descoperite de ei pe internet, din lecturile lor, filme, ș.a.

S-a trecut la organizarea pe echipe : cei 14 elevi s-au grupat doi câte doi așa

⁶ Gheorghe Baltag, *Sighișoara, Schaessburg, Segesvar*, Cluj Napoca, Editura Nereamia Napocae, 2004, pp. 181-185

cum au dorit ei, în funcție de prietenii, legături comune, și s-au format în acest fel 7 echipe, așa cum săptămâna are 7 zile. Pentru fiecare zi, pentru fiecare figurină, o echipă formată din doi copii. Șapte bilețele cu numele fiecărei figurine au fost trase de ei la sorți, și astfel fiecare echipă a devenit echipa : luni, marți, miercuri, joi, vineri, sâmbătă, duminică.

Pentru atingerea obiectivului principal al acestui program, acela de *a putea vorbi și despre lucrurile pe care nu le putem atinge, de a face conexiuni între noțiunile abstracte și cele concrete*, **educatorul de muzeu a explicat copiilor cum simbolurile ne direcționează și ne organizează gândurile și raportarea noastră la lume, iar felul cum ne raportăm la lume ne organizează percepția noastră asupra realității. Educatorul a dorit să creeze copiilor "un punct de acces" spre fiecare simbol al figurinelor despre care am vorbit. El a considerat că acest "punct de acces" poate fi experiența fiecărui copil în parte în ceea ce privește propria percepție despre simbolurile de care s-a discutat : dragoste, putere, fertilitate, agresivitate, odihnă, stagnare. În acest context au început alte discuții, educatorul de muzeu având plăcuta surpriză de a descoperi o mare implicare din partea copiilor, bogata lor imaginație și extraordinara capacitate de a-și argumenta ideile, o tot mai vizibilă ușurință în comunicare, fapte care au bucurat.**

După încheierea ciclului de 6 întâlniri în care s-au derulat toate cele expuse mai sus a început munca pe echipe. Fiecare echipă a început să "reconstruiască", folosind fiecare propriul talent artistic, literar, etc, percepțiile lor asupra celor semnificate de figurinele ceasului, așa cum li s-au repartizat prin tragerea la sorți. Unii au desenat, pictat, alții au scris eseuri, alții au făcut colaje și fotografii artistice. Creativitatea lor a fost extraordinară. Și pe parcursul acestei etape a programului a existat o comunicare permanentă între educator și elevi. Copiii s-au întrecut pe ei înșiși, erau emoționați, un spirit de reală competiție plutea peste work shop-uri.

Următoarea etapă a programului educațional a fost organizarea unui eveniment, a unei expoziții, cu toate lucrările copiilor, creațiile lor au fost promovate și supuse atenției invitaților, mass mediei, autorităților locale și comunității. Tot evenimentul, toată expoziția, copiii și-au organizat-o singuri, începând cu pregătirea sălii de expoziții temporare, panotarea lucrărilor, crearea ambientului, invitațiile și promovarea. Educatorul de muzeu, prietenul și partenerul lor deja în acest punct, i-a

susținut, le-a răspuns solicitărilor, i-a îndrumat dar în același timp le-a respectat și le-a acceptat ideile. Era evenimentul lor!

În ziua cea mare, sala de expoziții temporare a Muzeului de Istorie Sighișoara era neîncăpătoare: profesori, părinți, directori de școli, reprezentanți ai autorității locale, muzeografi, reprezentanți ai mass media, colegi și prieteni au venit la muzeu să vadă acest eveniment inedit. Fiecare echipă a avut un delegat care a făcut prezentarea lucrărilor echipei respective, a vorbit despre ideile lor și despre reprezentările lor. Cu această ocazie, copiii au mai trecut un test asupra unuia dintre obiectivele programului : *discursul public*. **Comunicarea la nivelul discursului public al copiilor a impresionat întreaga audiență. În aceeași măsură a impresionat creativitatea și imaginația lor. Profesorii elevilor participanți în proiect au avut, după cum au mărturisit chiar ei, surpriza de a descoperi la acești copii, calități și abilități pe care nici măcar nu le-au bănuț și nu le-au observat niciodată de-a lungul anilor la sala de clasă. Evenimentul a fost un succes, fiecare copil a primit cadouri, felicitări, flori.**

Marele câștig al acestui program de educație muzeală, se reflectă în impresiile elevilor participanți în program, din care citez: " acest program mi-a oferit bucurie, distracție, plăcerea de a învăța și a mă simți bine", "m-am eliberat de stress, m-am jucat și am eliberat energie, am făcut altceva decât ce faceam la școală, acasă, în viața de zi cu zi", "alții au făcut observații care țin de natura umană : "am văzut acest program ca o cale de a relaționa cu ceilalți copii și cu oamenii din muzeu, de a învăța unii despre alții, de a comunica la diferite nivele și de a ne face amintiri plăcute împreună."

Consider că există o datorie morală, dincolo de cea profesională a oamenilor din muzee, cei care ne ocupăm de educația muzeală, de a aduce tinerii în muzee, de a-i readuce mereu aici, de a le oferi altceva decât cele pe care le trăiesc și cele cu care se confruntă în viața lor cotidiană. Dacă vom reuși asta, înseamnă că am reușit să mergem înainte, împreună.

**MEIN STUNDTURM. MEINE FIGURINE. –
EIN PROGRAMM FÜR MUSEUMSKUNDE DES
SCHÄSSBURGERS GESCHICHTSMUSEUMS.**

(Zusammenfassung)

Unser Ansatz geht von einer Analyse der Kulturellen Rahmenbedingungen in dem XXI Jahrhundert , und davon dass die neuen Bedingungen museumspädagogische Programme zu einem Schwerpunkt der Kulturpolitik der einzelnen Länder wird, aus.

Es wird hier das Programm „Mein Stundturm. Meine Figurine“ beschrieben, welches als Hauptziel die Entwicklung von Abstraktisierung – Fähigkeit der Kinder der Zielgruppe war, die Förderung ihres Konzeptuellen Denkens – Faktor des menschlichen Fortschrittes war.

Die, die von Museumspädagogen verwendeten Techniken haben es bewirkt, die Kinder zu erziehen über die Dinge zu sprechen, welche für sie nicht unmittelbar erreichbar sind, und so die Verbindungen zwischen abstrakt und konkret herzustellen .

Das Programm war ein großer Erfolg.

**BREASLA CLOPOTARILOR DIN SIGHIȘOARA. STUDIU DE
CAZ : INSTRUMENT DE DETERMINARE A TONALITĂȚII
CLOPOTELOR, AFLAT ÎN PATRIMONIUL MUZEULUI DE
ISTORIE SIGHIȘOARA**

Adriana Antihi
Marton Laszló

Unul dintre centrele importante de turnare a clopotelor în Transilvania este și Sighișoara. De remarcat faptul că începând cu anul 1650 și până în anul 1935 se poate atesta documentar existența fără întrerupere a atelierelor de turnat clopote în Sighișoara. Din cei 15 turnători de clopote, care au funcționat între anii 1650-1935 un loc de seama îl ocupă familia Manchen cu cei doi reprezentanți ai ei Michael Manchen I, având activitatea de turnător de clopote între anii 1823-1857, timp în care a turnat 10 clopote și fiul lui, tot Michael Manchen II cu 19 clopote turnate, între anii 1864-1908. Cei doi au creat o adevărată tradiție familială și neavând continuitatea meseriei în familie (moștenitori) au dezvăluit unul din secretele turnătorilor de clopote : modul de determinare a tonalității clopotelor.

**Instrumentul de determinare a tonalității clopotelor realizat de familia
de turnători de clopote Manchen**

Instrumentul, dispozitivul, care se prezintă mai jos constituie o premieră în camponologie. O astfel de piesă sau chiar asemănătoare nu se cunoaște în literatura de specialitate.

Un astfel de instrument nu a fost prezentat și nici descris la nici un for internațional de specialitate, din care cauză presupunem că a fost, ori o invenție sîghîșoreană, ori că s-a păstrat secretul existenței unui astfel de instrument.

Instrumentul, constituie o cutie de rezonanță (fig.1), realizată din scândură de brad și a fost achiziționată prin cumpărare de Muzeul de Istorie de la văduva turnătorului de clopote Michael Manchen II, în anul 1930.

Instrumentul se află în stare perfectă și ar putea fi folosit și astăzi pentru